

Kansliavdelningen

SOCIALTJÄNSTFÖVALTNINGEN

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Tfn: 08-508 25 016

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2006-10-19

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2006-11-21
DNR 106-0463/2006

Till
Socialtjänstnämnden

Inrätta en skuldakut

Svar på remiss av skrivelse från Christopher Ödmann (mp)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen anser att Christopher Ödmann (mp) i sin skrivelse lyfter fram en viktig fråga om hur man ska skapa förutsättningar för att människor som är skuldsatta eller har ekonomiska problem av olika slag, får erforderligt stöd att förändra sin situation. Den nya skuldsaneringslagen som träder i kraft den 1 januari 2007 ställer också ökade krav på insatser från kommunerna. Det finns emellertid inget behov i staden att inrätta en skuldakut enligt skrivelsens förslag. Akuta behov av att få kontakt med en budget- och skuldrådgivare som kan ge enklare rådgivning kan tillgodoses tillfredsställande inom staden idag men skulle kunna förbättras. Det är angeläget att stadsdelsnämnderna kan prioritera arbetet med kvalificerad budget- och skuldrådgivning. Då skulle budget- och skuldrådgivarna få utökade möjligheter att ge råd vid akuta behov av kontakt.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat skrivelse från Christopher Ödmann (mp) om att inrätta en skuldakut. Skrivelsen bifogas. Remisstiden går ut den 30 november 2006.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen samt till konsumentnämnden.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med skuldrådgivningskonsulterna och staben för utredning/projekt.

Skrivelsen i sammanfattning

Många människor i Stockholm har svårt att få sin ekonomi att gå ihop. Man kan hamna i skuldfällan av olika skäl, exempelvis genom att någon i familjen blivit arbetslös eller sjuk, företaget har gått i konkurs, man har tagit lån som man inte kan betala etc. Desto snabbare man får hjälp, desto större är möjligheten att reda upp situationen. Idag kan väntetiderna inom staden att få hjälp med sin ekonomiska situation vara långa.

Christopher Ödmann (mp) föreslår att kommunstyrelsen

1. inrättar en skuldakut,
2. tillför resurser att anställa fler skuldsanerare.
3. ger bidrag till frivilligorganisationer som arbetar med skuldsatta.

Budget- och skuldrådgivning i lagstiftningen

I socialtjänstlagen 3 kap 1 § anges att till socialnämndens uppgifter hör att svara för råd till familjer och enskilda som behöver det. Hit räknas samtal och rådgivning om ekonomi. Det kan handla om enklare hushållsekonomisk rådgivning eller mer omfattande budget- och skuldrådgivning. Arbetet ska i huvudsak inriktas på att öka den enskildes kontroll över sin vardagsekonomi och få översikt över sin skuldsituation samt att bistå ett inte obetydligt antal skuldsatta till att göra frivilliga uppgörelser om avbetalning av skulder. Dessutom ska man aktivt medverka till att en skuldsanering aktualiseras där en sådan kan bli aktuell.

En ny skuldsaneringslag träder i kraft den 1 januari 2007 och ersätter den nuvarande skuldsaneringslagen från 1994. Den nya lagen syftar huvudsakligen till att göra skuldsaneringsförfarandet enklare och mer effektivt och innebär bland annat att skuldsaneringsförfarandet koncentreras till kronofogdemyndigheten. Handläggarna på kronofogdemyndigheten kallas skuldsanerare medan den vedertagna beteckningen för kommunernas handläggare är budget- och skuldrådgivare.

Kommunernas uppgifter och ansvar tydliggörs i den nya lagen. Liksom tidigare har kommunerna en skyldighet att ge råd och anvisningar i budget- och skuldfrågor till enskilda personer samt bistå skuldsatta att göra frivilliga överenskommelser om avbetalning av skulder när de av olika anledningar inte kan komma i fråga för en skuldsanering eller vill ha en sådan. En nyhet är att det i den nya lagen finns en uttrycklig hänvisning till budgetrådgivning. Avsikten med denna är att betona vikten av det förebyggande rådgivningsarbetet. Den nya lagen klargör också att det inom ramen för kommunernas rådgivningsskyldighet även ingår att lämna råd och anvisningar inte bara under skuldsaneringsförfarandet utan även under hela löptiden för betalningsplanen efter beslut om skuldsanering.

Budget och skuldrådgivning i Stockholms stad

Inom staden erbjuder alla stadsdelsförvaltningar budget- och skuldrådgivning. Man kan i regel ringa och oftast samma dag få prata med en budget- och skuldrådgivare som per telefon kan ge viss rådgivning och boka en tid för en mer omfattande budget- och skuldrådgivning. Om budget- och skuldrådgivaren inte är tillgänglig har stadsdelsförvaltningarna socialsekreterare som också kan ge viss rådgivning per telefon till enskilda som anser sig vara i en akut besvärlig ekonomisk situation. För mer omfattande stöd hänvisas till budget- och skuldrådgivare med specialistkompetens inom området.

Socialtjänstförvaltningen har två skuldrådgivningskonsulter som är en intäktfinansierad specialistfunktion tillgänglig för stadsdelsförvaltningarnas budget- och skuldrådgivare. Skuldrådgivningskonsulterna utvecklar metoder, samarbetsformer, information och utbildning för såväl budget- och skuldrådgivare som annan personal inom stadsdelsförvaltningarna. De skapar förutsättningar för staden att utveckla en effektiv och rättssäker budget- och skuldrådgivning med hög kvalitet.

Synpunkter på Christopher Ödmanns skrivelse

Förvaltningen delar uppfattningen att många människor i dag behöver stöd att hantera sin ekonomi och sina skulder. Det finns ett stort behov av budget- och skuldrådgivning av såväl enklare som mer omfattande karaktär. Det går oftast bra att snabbt få kontakt med en budget- och skuldrådgivare eller socialsekreterare för ett första rådgivande samtal. Däremot kan det vara väntetid av varierande längd för att få en mer omfattande genomgång av ekonomin och skulderna för att så småningom påbörja ett förändringsarbete med sikte på att få kontroll över sin ekonomi. Det finns emellertid inget behov i staden att inrätta en skuldakut enligt skrivelsens förslag.

Det akuta behovet att få kontakt och enklare rådgivning är således tillfredställande tillgodosett men skulle kunna förbättras. Det är angeläget att stadsdelsnämnderna kan prioritera det kvalificerade arbetet med budget- och skuldråd-

givning. Det handlar både om mer begränsade insatser och mer omfattande rådgivning som kan leda fram till en frivillig uppgörelse eller en ansökan om skuldsanering. Om antalet budget- och skuldrådgivare utökas skulle även möjligheterna öka att ge råd vid akuta behov av kontakt. Den nya skuldsaneringslagen ger också kommunerna ett ökat ansvar för rådgivning under såväl ansökningstiden som löptiden för en beslutad betalningsplan enligt lagen.

För den enskilde är det angeläget att budget- och skuldrådgivningen får ta tid. Att få insikt i hur den egna ekonomin ser ut med kanske en orealistisk budget och skulder kan vara smärtsamt och svårt att ta till sig. Det kan också vara en lång process att med stöd av budget- och skuldrådgivaren skapa förutsättningar för avbetalning av skulder och planera för en realistisk ekonomi som kan fungera.

De riktlinjer som gäller för bidrag till frivilligorganisationer antogs av socialnämnden år 2004. Bidrag ges till verksamheter som utgör ett komplement eller alternativ till stadens egna insatser för människor i utsatta situationer. Prioritet ges verksamheter som är individstödande och som organiserar och aktiverar människor vilka av olika anledningar behöver särskilt stöd för att klara ett självständigt liv. Särskilt gäller det verksamheter som riktar sig till följande grupper: missbrukare, fysiskt funktionshindrade, psykiskt funktionshindrade, äldre personer, barn och ungdom i riskzon och kvinnor som utsätts för våld.

De organisationer som får bidrag arbetar med olika insatser för sina medlemmar. Ekonomisk rådgivning kan vara en av många insatser. Då arbete med budget- och skuldrådgivning kräver specialistkompetens hänvisar de som regel till stadsdelsnämnderna vid behov av mer omfattande rådgivning.

Sammantaget anser förvaltningen att Christopher Ödmann (mp) tar upp en angelägen fråga i sin skrivelse. Det är viktigt att skapa förutsättningar för att människor som är skuldsatta eller har ekonomiska bekymmer av olika slag, får erforderligt stöd att förändra sin situation. Den nya skuldsaneringslagen som träder i kraft den 1 januari 2007 ställer också ökade krav på insatser. För att ge det stöd som behövs måste stadsdelsnämnderna kunna avsätta tillräckliga resurser för budget- och skuldrådgivning. Med nuvarande bemanning finns inom vissa stadsdelsnämnder en sårbarhet vid sjukdom och ledigheter som kan leda till alltför långa väntetider för enskilda som befinner sig i en svår situation.

Bilaga

Skrivelse från Christoper Ödmann (mp) om att inrätta en skuldakut